

Адрес Рэдакцыі і Адміністрацыі:
Вільня, Польская вул. 4. — (Wilno, ulica Połocka 4).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да
6 гадзіны апрача сьвята.
Газета выходзіць раз у тыдзень.
Падпіска на адзін месяц 1 зл., на 3
мес.—2 зл., на 6 мес.—4 зл., на год—8 зл.
Перамена адрэсу 30 гр.

Цана абвестак:
на 1 старонцы 30 грошаў, на 2 і 3 —
25 грошаў і на 4 — 20 грошаў за ра-
док дробнага друку ў ваднай палосцы.
Жадаючыя іншых абвестак павінны
зьвярнуцца да Адміністрацыі.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ

Не памыліся...

„Беларуская Крыніца“ у № 24
падае стаццю пад імем заглоўкам.
В увагі на яе цікавасць і акту-
альнасць — зъмішчаем цалком.

Калі стаўся ў Польшчы так званы „пра-
праварот“ маёвы, некаторыя з беларусаў пра-
бовалі, а некаторыя, як п. Паўлюкевіч, пра-
буоць і цішер „ор’ентавацца“ на Я. Пілсуд-
скага. Ім думалася і думаецца, што „дэмак-
рат“ Я. Пілсудскі сапраўды ад слоў возь-
мецца да чынаў, напрвіць нашы крыйуды
і польскі ўрад перастане зьдекавацца над
намі.

Аднак мы, добра ведаючы польскую „дэ-
макрацыю“ і яе галаву Я. Пілсудскага пра-
сыцерагалі беларускае грамадзянства, каб яно
у сваіх адносінах да польскай дэмакрацыі бы-
ло асцярожнае.

Мы пісалі, што Пілсудскі да творчых чы-
наў наагул, асабліва ж у адносінах да нас,
нядольны і што польская дэмакрацыя пера-
нятая шляхоцкім духам і поўная нацыяналіз-
му шчыра наасустреч нашым слушным дама-
ганным ня пойдзе і на ў чым нам не дапо-
можа.

Ад маёвых падзеяў прайшло два месяцы
часу, а польская дэмакрацыя нічагусенкі не
зрабіла, каб хоць цвёрдую надзею даць нам
на палешашчыне проста жудаснага палажэн-
ня нашага народу пад Польшчай.

У працягу двух месяцаў кіруючая дзяр-
жавай дзяржаўная польская дэмакрацыя
у адносінах да нас маўчала, як вады ў губу
набраўши. Маўчала і... арганізавала п. Паў-
люкевічу зіезд, каб нічога ня даўши бела-
рускому народу, пры помачы самых-жя бела-
русаў, калі будзе патрэба, малі заявіць, што
беларусам у Польшчы жывеца добра і што
беларусы з усіго здаволены.

Нарэшце прыйшоў час, калі „дэмакра-
тычны“ польскі ўрад аб сваей палітыцы на-
загул, а так-жа і да нас мусіў заявіць публіч-
на. 19-га ліпня г. г. старшина мін. Бартэль
аб сваіх плянах прамовіў ў Сойме.

А прамовіў галава сучаснага ўраду так,
як прамаўлялі ўрады папярэднія.

Агулам прэм’ер Бартэль сказаў, што ў
Польшчы ўсё добра, а дзе ня добра, дык ён
так зробіць, што будзе добра. Аб цэлых ма-
сах безработных як на мястох, так і па сё-
лах, а так-жа і аб самаволі адміністрацыі
і паліцыі прэм’ер чамусыці забыўся.

А што датычыць беларусаў, украінцаў
і літоўцаў, дык прэм’ер Бартэль нават і не
заінтуўся. Успомніў толькі аб жыдох, спадзя-
ючыся, відаць, дастаць ад іх грашовую па-
зыку.

Праўда, старшина міністраў гаварыў сё-
тое, што, як можна самым дагадацца, мае
адносіца да нас.

Аб школе сказаў, што языковыя законы
будуть зреідаваны і што будзе выдана но-

вая інструкцыя, як дабівацца школы. Але што
гэта будзе за рэвізія і што за інструкцыя — на
ведама. Судзячы з агульнай да нас палітыкі
ўраду п. Бартэль, надта магчыма, што і гэная
рэвізія і гэная новая інструкцыя будуць якраз
на нашу некарысць. Што ў гэтай справе
думае ўрад, старшина яго меў павіннасць
сказаць нам. А раз не сказаў, знача крые
нейкія варожыя да нас пляны.

Успомніў п. Бартэль і аб амнэстыі для
вязняў, але ўспомніў так, як і аб школе.
Ён заявіў, што тыя палітычныя вязні, якія
зрабілі праступак да 1-га красавіка (апрэля)
1926 г., ад кары могуць быць звольнены. Гэта
знача, што закону аб амнэстыі ня будзе, а
што звольняць таго, каго звольніць захоча
ўрад. Знача, і тут нешта не такое, як у лю-
дзей і тут нешта, што для беларускіх палі-
тычных вязняў не варожыць нічога добра.

Такім-жа цімінным языком гаварыў пан
Бартэль і аб нейкім зраўнанні ўсіх грама-
дзян. Можна думачы, што гаворачы гэта, меў
ён на ўвазе дапусціць на дзяржаўную служ-
бу беларусаў, зраўніць усёды беларускую мо-
ву з польскай і г. д. Але няма на гэта ніякіх
довадаў. Наадварот, мы маем довады, што та-
кое „зраўнанне“ съмерці для нас падобна.

Браты Грабскія, а за імі ўся эндэцыя
заўсёды казалі, і кажуць, што калі, дапусь-
цім, беларусам даць беларускую школу, дык
гэта для беларусаў будзе асаблівая ласка,
прывілей, а каб была роўнасць, дык белару-
соў трэба заганяць у польскія школы і споль-
шчыць іх. Дзе-ж довады на тое, што п. Бартэль,
калі гаворыць аб нейкім зраўнанні грама-
дзян у Польшчы, дык думаў аб іншым зраў-
нанні, чым думаюць і гавораць эндэкі? До-
вадаў на гэта німа.

Але былі рэчы ў прамове п. Бартэль ад-
носна нас і аж надта выразныя: гэта — асад-
ніцтва. П. Бартэль сказаў выразна, што асад-
ніцтва ён будзе падтрымліваць, даючи яму кре-
диты і агулам анякуючыся ім. Аб рэформе
рольнай, аб падзеле зямлі між мясцовым ся-
лянствам у мове прэм’ера не знаходзім ані
слова. З гэтага відаць, што ўрад зложаны
з людзей Пілсудскага, на нашых землях буд-
зе далей праводзіць чужацкае асадніцтва.

Словам, у нашым паглядзе на польскую
дэмакрацыю мы не памыліся, а знача ня
мыляемся, калі заўсёды кажам, што патрэба
нам больш арганізацыі, больш ар’ентацыі на
ўласныя сілы і больш дружбы з незаборчымі
суседзямі.

Ніколі ня зьніштажай сваей
роднай газэты. Прачытаушы дай
же суседу.

Мімалётнае...

Вось не’к — няўцям — а чараваў
Мяне твайго пагляду жар,
І Твайгэ цела знайны пах,
І грэх, што сыпіць ў Тваіх вуснах.
І стан Твой спадабаўся гібкі,
І ход Твой — лёгкі, вабны, зыбкі,
Вагульлі цэльны Твой сильвэт
Прыгожы, стройны як сонят...
Але боль сэрца разъдзірае,
Бо розум ясна уяўляе,
Што, аднак, Ты — мая краса,
Не для мяне і не мая!...
Я ведаю ўжо заранне,
Што мімалётнае спатканье
Не патрывае на’т і дні,
Што праляціц яно хутчэй
Чым бліскавак у начы зяння,
Чым дні васенінага зымярканье.
І вось ціхонька, неўзначай,
Надыйдзе сумнае: бывай!
А мо’ на’т і яго ня будзе
У жыцці бурлівым перагудзе..
Як два лісточки у разводзідзе
Нурт разганяе у прыродзе,
Так Лёс праклённы ў бегу дні
Раскіне нас што раз далей...
І вось пярайдзе дзён нямнога,
Забудзем мы адзін аднога
І наша шчыра пачуцьцё
Праглыне вечносць... забыцьцё...
Рад доўгі шэрх, нудных дні,
Асоб рад новых і падзей,
Заб’е ў душы ўспамін спатканья
І нечаканага кахання...
Аж-но урэшце ў бегу дзён
Дзесь загудзіць хаўтурны звон...

Патонем мы ў бяздоўнях Леты..
Так дзяве сыгнальныя ракеты,
Спаткаўшысь, неба ўздоўж пратнуць
І у бязмежжы патануць!...

Я. Светазар.

З жыцьця Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

Да ведама вучыцялёў.

Вучыцялі, якія на аснове аўвесткі ў «Ся-
лянскай Ніве» зарэгістраваліся ў Беларускім
Інстытуце Гаспадаркі і Культуры, і якія ха-
целі-б працаўцаць у прыватнай беларускай
школе (да часу зацічнення на дзяржаўную
службу), павінны прыслать у Віленскі Аддзел
Інстытуту даныя аўбешчаныя ў № 20 «Сял.
Ніве» пад заглоўкам: «Беларусы, аткрываі-
це свае прыватныя беларускія школы», а так-
сама паклапаціца аткрыць Гурток Інстытуту
у сваіх вёсці, прысылаючы адпаведную за-
яву, згодна з інструкцыяй паданай ў газетах.

ПРАМОВА

пасла Рагулі ў Сойме 21.VII. 1926 г. пры дыскусіі над паўнамоцтвамі для ўраду.

Высокая Палата!

З вялікім зацікаўленнем чакалі мы, прадстаўнікі беларускага народу, іраграмнай прамовы пана прэм'ера Бартэля, асабліва дзеялі таго, што ўрад и. Бартэля зьяўляеца ўрадам т. зв. маральнага адраджэння. (Голос: слушна). Маглі мы спадзявацца, што гэта маральнне пазытыўна адаб'еца на лёсах беларускага народу ў Польшчы. Я асабіста піякімі надзеямі сябе ня цешыў, бо веру толькі дзелу, а ня словам. Дзела-ж дзяржаўных органаў на т. зв. Усходніх Крэсах даказуюць, што для беларусаў Польшча зьяўляеца ні менш ні больш турмой і то найгоршай, яку можна найсьці ў цэлай Эўропе. Магу рашуча сказаць, што прамова п. прэм'ера на прынясе расчаравання толькі тым беларусам, якіх правамыснасць купляеца за гроши, як напр. для недайшоўшага дохтара Паўлюкевіча.

У скароце прамова п. Бартэля ў адносінах да беларусаў, украінцаў і ліцьвініў выглядае так: „як было, так і будзе“ (Голос: можа быць горш). Магу спадзявацца, што можа быць горш, але ня лепей. Каб дакацца, што гэта так, а ня інакш, мушу зрабіць экспкурсю ў недалёкую прошласць.

Што ж казалі прэм'еры папярэдніх ўрадаў? П. ген. Сікорскі рабіў перад беларусамі рэзвэрсансы, кажучы, што дасьць школы, што будзе ёсё. З гэтага ня было нічога. (Голос: будзе). П. Вітас казаў, што ўсе справядлівія дамаганы народных меншасці будуць споўнены. (Голос: іменна справядлівія) Так, а за ўраду п. Вітаса, якія патрабы былі ўзяты пад увагу? Усіх беларусаў, якія дамагаліся свайго, пасаджана ў турму.

П. Скышынскі ў Женеве хваліўся, што выдаець языковыя ўставы, што беларусы, украінцы, ліцьвіны і іншыя меншасці атрымовываюць свае школы. (Голос: маюць-ж). А запрауды зачыніны ўсе беларускія школы. Такім чынам слова п. п. прэм'ераў заўсёды разыходзіліся з іх дзеламі. П. Грабскі не казаў нічога. Тады ішло гаспадарчае аздараўленне і аб народных меншасцях ня было часу гаварыць. Не хацеў гаварыць і даваў бізуны, (Голос на правіцы: хацеў даваць) лепшыя бізуны як п. маршалак Пілсудскі даваў польскай правіцы. Усе турмы напоўніліся беларусамі, украінцамі і ліцьвінамі. Гэтулькі мы ўдзячны п. Грабскому. Цяпер вось глянім, што сказаў п. прэм'ер Бартэль, ці сказаў нешта лепшае ад даўнейшых прэм'ераў, ці можа штосьць лепшае абяцаў беларусам? Вось я прачытаю, што абяцаў:

Урад будзе імкнуцца да лучнасці з люднасцю праправу адміністрацыі і самаўрадаў, паменшання нацыянальных і рэлігійных сварак, творчыя варункі згоднага сужыцця. Жыццёўны інтэрэс меншасці ў мусіць быць здаволены».

Проща паноў зьяўрунць увагу, якая ёсьць малая рожніца між іраграмнай прамовай п. Вітаса а п. Бартэля. П. Вітас сказаў: справядлівія дамагальні будуць здаволены. Урад рашуча працівіца ўсялякай процідзяржаўнай дзеянасці. (Голос: вельмі слушна). Справу палітычных праступкаў дакананых перад 1-м красавіком 1923 г., хо-ча зліквідаваць праці скасаваніе праукратарскіх прапазыцій у межах права, а так-ж дараваньне віні асобным адзінкам. Правядзенне Канстытуцыі, а так-ж трактатаў, хуткае вырашэнне справы дзяржаўнай прыналежнасці, прысьпышынне замельнай рэформы, комасацыі, рэгуляцыі сэрвітуаў—гэта ўсё заданыні, якіх ўрад хоча праўясці. Урад лічыць за справу пільную статут праваслаўнай царквы, рэвізию школьнай уставы і систэму падавання дэкларацій.

Вось, панове, мусім праанализаваць гэтыя абяцанкі, якія мы чулі ад п. прэм'ера Бартэля.

Урад мае ѹсьці па дарозе памяншэння нацыянальных і рэлігійных сварак; аднак я гэта га-ня віджу, бо ні менш ні больш, як учора прыехаў адзін сівяшчэннік і кажа, што ўрад адбірае ад царквы будынкі і аддаець іх каталіцкаму касцёлу. (Голос: так трэба). Так быць не павінна, бо сіцьвярджаю, што гэтыя будынкі збудавалі праваслаўнай царкве, рэвізию школьнай уставы і систэму падавання дэкларацій.

Імкненыні напыя вядомы, ня буду іх тут падтвараць. Вы, паны, дасканальна ведаеце да чаго імкнемся і чаго дамагаемся ад польскага ўраду, аднак п. прэм'ер ня быў ласкаў сказаць у якіх спосаб гэтыя імкненыні будуць здаволены. Магчыма, што будуць здаволены так, як гэта было за часоў ураду Грабскага, калі былі выданы вядомыя языковыя ўставы, каб люднасць падавала дэклараціі толькі дзеялі таго, каб ваявода Янушайці ўсіх хто прымаў участь ў падаванні гэтых дэкларацій цягнуў да атказнасці з арт. 102 К. К. як замахоўцаў. Яны дагэтуль сядзяць у турме. Аб вінаваччыне проці іх было збудавана на падставе паказанняў сышчыкаў.

Далей маю на мыслі цікаўную реч, а іменем на т. зв. амністый. Пан прэм'ер Бартэль обяцаў амністый ў справе палітычных праступкаў, дакананых перад 1 красавіком 1923 г. Каго п. прэм'ер будзе звалініць? Мы добра ведаєм, што ўжо ў

1923 г. была выдана прац Сойм устава аб амністый і на падставе гэтай уставы, тыя, каторыя пад амністый падходзілі, ужо яе атрымалі. Ня ведаю каму цяпер будзе давацца амністия. Гэта толькі пусты гук, гэта толькі фраза, а не амністия. І гэта яшчэ на прапазыцыю праукратараў, якія апіраюць прапазыцыі на ўказках старожоў турмы. Такім чынам, пад амністий падвойдуць тыя вязні, якія пашлі па дарозе правакацыі, па дарозе лякіства ў адносінах да вастрожных уладаў. Гэтыя атрымалі. Затое камуністы, наколькі гэта праўда што я чую, амністы ні да чакаюць. І нас-ж, як панам вядома, усіх беларусаў трактуюць як камуністів. Такім чынам амністия да нас аднасіцца ня будзе.

Далей яшчэ цікаўнешая реч. Гаворачы аб праўдзеніні Канстытуцыі і трактатаў, цікаўна зъявіць увагу на слова, дзе п. прэм'ер мае адваагу казаць (і за гэту адваагу я яму вельмі ўдзячны), што ў Польшчы дагэтуль *Канстытуцыя да народных меншасці не аднаслася*. Гэта так. Калі-б было інакш, то аб праўдзеніні Канстытуцыі ў жыццё ня трэба былоб гаварыць. Такім чынам зьяўляецца праўдай, абы чым мы заўсёды казалі, што беларусы, украінцы, ліцьвіны і іншыя меншасці лічадца грамадзянамі ня тэй самай рангі як палякі. Яны уважаюцца за грамадзян трэцій, чацвертый, а можа і сотай рангі. Так на меншасці глядзелі дагэтульшы ўрады. (Голос: што Вы кажаце, маюць такія самыя праваў). Чаму-ж п. Бартэль не сказаў, што і да палякаў будзе тасавацца Канстытуцыя? (Голос: для палякаў ёсьць бізуп, а вас трэба купіць). Толькі Паўлюкевіч аможна купіць, але Рагуля і іншыя не прадаюцца. Вазьміце гэта сабе добра да ведама!

Пан прэм'ер Бартэль казаў аб камасацыі і рэгуляцыі грунтаў. Тут я магу запытаць пана прэм'ера, што ён будзе камасаваць на „Крэсах Усходніх“? Гэта-ж уставай аб вайсковым асадніцтве скамасавалі ўсё, што можна было! Што будзе камасаваць? Ці сялянскі шлюрок шырыні як гэта сцежка між крэсламі. Якая ж тут камасацыя, калі селянін мае паўтара дзесяціны, а можа і менш? Калі хочыце камасацыі—распарцлюйце ўсе двары і то бяз ніякага выкупу; трэба выгнаць асаднікаў і тады пачаць камасацыю. (Шум па правіцы і ў цэнтры). Маршалак: Выбачайце на міністру. Хацеў я падаць да ведама Палаты, што п. Рагуля ў свай прамове ў адным мейсцы прызываў да фізычнага гвалту. Дзеля таго, што не заўсёды магу дакладна праследжываць прамовы, згодна з звычаем, загадываю выкасаваць гэта мейсца са стэнаграмы. (Скышы: А як фізычнага гвалту даканаў п. Пілсудскі, пане маршалку?) Маршалак: Не казаў аб гэтым з соймавай трывуны.

Далей п. прэм'ер абяцаў рэвізию школьнай уставы. Маём мы дасьведчанне з прошласці з гэтых рэвізіяў: кожная такая рэвізія выходитць бокам беларусам, украінцам і ліцьвінам. Як толькі ўрад рэвізуе—схавацца лепш куды, бо ад гэтай рэвізіі будзе табе яшчэ горш. І думаю, што п. прэм'ер Бартэль павінен быў сказаць: будзе зробена тое і тое, што заместа гэтай уставы будзе такая і такая, будзе выданы такі-то і такі загад. Гэта я разумею. Але што такое зна-чыць рэвізія школьнай уставы? Гэта можна разумець так, што цяпер за пасьведчанне дэклараціі трэба будзе плаціць войту на 2 злоты, але што можа трэба будзе ехаць да п. Бартэля і пра-сіць пасьведчання, або можа да прэзэса Акружнога Суда, ці Міністра Унутраных Справ. Ня ведаю якія гэта мае быць рэвізія і ці яна так-ж мае адносицца систэмы падавання дэкларацій. Я зусім не захоплены прамовай п. Бартэля. (Голос на правіцы: Даўно гэта было, калі Вы езьдзілі ў Менск?) Езьдзіў, дык што-ж з таго? Быў у Менску, нават там жыў і працаў. Можаце і Вы паехаць, я не памашу.

Не начуці мы нічога ад п. Бартэля ў такой балочай для нас справе як суды. П. прэм'ер не хацеў нам сказаць аб тым, што на „Усходніх Крэсах“ будуть заведзены суды прысяжных. Мы гэта га-ня маем. Вы, панове, добра ведаце, што ў нас суддзізіфераважна абларнікі, якія ненавідзяць нашага сялянства. Суд гэты, каб ён быў нават беларускі, то, я-бы сказаў, што ён не падходзіць да сучаснага маменту і не атказвае імкненіям XX стагодзьдзя. (Голос: Чэрэзвычайка больш пададзіць). Палявыя суды ісцніць і напэўна астаницца. А як там разглядаюцца справы? Было гэта, праўда, не за часоў п. Бартэля, а за часоў паніярэдняга ўраду. Вось такі абларнік із землемераў, абларнік, за- суджана Пузыновскім літаральна задушы селяніна ў лесі. І вось затое, што гэты Пузыновскі меў быць зяцем тадынія гэта прэзэса Акружнага Суда ў Наваградку п. Быхвіца, дык па немагчымасці апраўдаць, за- суджана Пузыновскага на некалькі месяцаў турмы, ды кару на працяг двух гадоў устрымалі. Вось як дзеяцца ў крэсовых судах. Апрача таго на становішчах суддзізіфераважна лепш хацеў-бы відзець палякаў, чымся гэтых расейскіх рэнегатаў, якія мяняюць праўаслаўнай на каталіцкым, засідаюць у палявых судох і высылаюць на той съвет лепшых сыноў Беларусі.

Цяпер скажу аб зъявішчах ужо за часоў ўрадавання п. Бартэля. Магчыма, што п. Бартэль абы гэтым ня ведае, дык няхай-же даведаецца.

За нядаўных часоў на т. зв. Усходніх Крэсах ісцінавала правакацыя. Была гэта правакацыя

адзінак. Вось, няхай мне даруяць паны з „Вызваленіні“, усе гэтыя правакатары гнездзіліся ў вызваленскіх камітэтах. Як толькі „Вызваленіні“ на „Крэсах Усходніх“ забанкрутавала, то зараз-жа правакацыя перамяніла сцяг: заместа напісу „Вызваленіні“ напісала „П. П. С.“ і пачала гуртовую правакацыю. Але я не хачу вініць П. П. С., забінію толькі ўрадавыя органы, затое, што там вядуць правакацыю ўрадавыя агенты пад маскай П. П. С. Каб праканцацца, што гэта так—я прачытаю адно да мяне пісанае пісмо з Баранавіч: „Да Пана Пасла Рагулі ў Варшаве. Аткрытае пісмо. У часе прыбываўнія Паваж. Пана Пасла ў Баранавічах 28.VI. 1926 г. я хацеў адбіць канфэрэнцыю, але ня мог найсці. Прашу ўвайсьці ў паразуменіне з п. сэнатарам Назарэускім і су-польна заніць становішча проці прэзэса П. П. С. У Баранавічах Махая, бо гэты хуліган (warchol) зъявляеца конфідэнтам П. П. С. Каб праўдзелу штабу ў Бярэсце і/Бугам і бярэць 250 зл. пэнсіі за спінскую работу ад Колежкі Уладыслава vel Люблінскага. Як доказ могуць быць квітанцы падпісаныя Махаям у П. П. С. выступаць у Бярэсце. Успомінаны ёсьць правакатарамі ад самага пачатку сваёй дзеянасці ў раёне Баранавіч. Махай бярэцца ад імя П. П. С. выступаць у ўсялякіх спраўах, што дапускаць немагчыма. Можа быць доказам і той факт, што Махай праправіца 200 доляраў, каб атрымаць нейкія канцэсіі“.

Гэты Махай зъявляеца старшынёй првятоўнага камітэту Польскай Партыі Сацыялістычнай і сябрам цэнтральнага выканавчага камітэту (шум). Так, пане Квапінскі.

Вось, панове, як ідзе гэта правакацыя. Другі адзінок штабу Д. О. К. у Бярэсце павінен быць інфармаваны аб настроях беларускага насяленіні; як-ж гэта зрабіць? А вось прац агентаў створаныя камітэты П. П. С. мусіць што тыдзень рабіць Махай спраўаздатчу. Такім чынам беларускі селянін прыгосці весткі аб настроях беларускага насяленіні, якія ішлюцца за гэтым. Гэты Махай зъявляеца старшынёй првятоўнага камітэту Польскай Партыі Сацыялістычнай і сябрам цэнтральнага выканавчага камітэту (шум). Так, пане Квапінскі.

Вось такі Махай высылае яго ў Бярэсце і што-ж бачым? Селянін ідзе за чырвоным сцягам. Да Махая ніхто, реч зразумелая, як причэпіцца, а селяніна б'юць у пяты, ломяць жэбрі і кідаюць у турму. А як ужо пасадзіць, то гаворяць так, як гэта было 28 чэрвеня ў Баранавічах, дзе пэпээзы зъявілі: „гэта-ж беларусы вінаваты, што дали вам асадніцтва, то-ж яны памаглі, а беларускія паслы яхочуць умешывацца ў гэту спраўу; 1-га мая пасол Рагуля праправіца 3 гадзіны сядзе ў кабінэце старосты і піш водку, а вас садзяць у турму“. (Галасы: Ці гэта праўда?). Маршалак: Гэта я ня мае звязку з паўнамоцтвамі. Пасол Рагуля: Сядзейте ў старосты не Рагуля, а Бадзян пасол з П. П. С., а ці піш водку—я гэта га-ня ведаю!

Ваявода Янушайці, каб утрымаць сваё ста-новішча прыдумае ўз

З Радавай Беларусі.

Беларускі дзяржаўны тэатр у Менску.

У восень г. г. у Менск з Москвы прыяджас жыдоўская драматычная студыя, якая перафармавана ў самастойны тэатр БССР.

Такім чынам, з наступнага сезона Менск узбагачаецца новым дзяржаўным тэатрам.

Істнуючы цяпер будынак БДТ ня можа здаволіць працу нават аднай трупы. Ён зусім ня мае дадатковай службовай плошчы, разылічан толькі на 620 месц, пазбаўлены належнага памешканья для майстэрній, складаў і публікі (фойэ). Вось чаму зараз паўсталі пытаныне аб пашырэнні гэтага адзінага тэатральнага будынку.

3-га мая распачала працу па гэтай справе спэцыяльная камісія пры Галоўлітасцівеце, якая знайшла, што ў сучасны момант БССР ня можа патраціць 2 міліёны рублёў на пабудову новага тэатру ў 1500 месц.

Думка аб магчымасці прыстасаваць да гэтай мэты «Дом Культуры» або яшчэ які небудзь будынак, адпала сама сабой пасля падрабязнага агляду спэцыяльнай камісіі, зложанай з архітэктараў.

Вось чаму Дзяржпілі і СНК разгледзішы грунтуюча гэтае пытаныне, канчаткова зацвердзілі праект такога пашырэння будынку БДТ, які дасыць магчымасць працаўцаў у ім абодвым дзяржаўным тэатрам (беларускаму і жыдоўскому).

Работы па пашырэнню будынку распачнуцца ў гэтым сезоне і закончаны ў 3 гады.

Дабудуюцца новыя памешканыні з абодвых бакоў тэатру і за яго сцэнай. Гэта дасыць магчымасць пашырыць лік месц да 1.100.

Гэтыя работы будуць каптаваць 551 000 рублёў.

Беларусы у Чэхаславакіі.

3 жыцьця Скарыйніскага Т-ва ў Празе.

2-га ліпня г. г. адбыўся агульны саравадаўчы сход Беларускага (Крывіцкага) Культурнага Таварыства ім. Францішка Скарыйні ў Празе Чэскай.

Трэба адзначыць, што памянутае вышэй Таварыства, зьяўліненца аднай з найпаважнейшых арганізацый у Празе. Ня гледзячы на рожныя палітычныя перакананыні ў ім зышліся ўсе беларусы, каму дорага родная культура, яе развіцьцё і адраджэнне. Німаць толькі камуністы.

Паўсталі Скарыйніскіе Таварыства год таму назад, калі на праскім грунцы, хвароба палітыканства перанеслася ад старэйшага грамадзянства на маладыя, здаровыя духам, арганізмы і пачала разъядзець іх. Таварыства, стаўшае на грунт апалітычнасці, паставіўшы момэнт перадусім культуры, шмат разрэзіла згушчане паветра, надала бадзёрасці ў працы і затрымала да пэўнай меры тое ненармальнае зявішча „інтэлігэнцікага разгільдзяйства“, якое пачало апаноўваць студэнства.

Без ўсялякіх матэр’альных сродкаў, ведама, шырака павясіці працу была немагчыма, а да таго затрымоўвалі працу і акадэмічныя заняткі. Аднак пэўная праца зроблена і вядзеца далей. У мінулым школьнім годзе былі прынятаны гэтакі рэфэраты ў рамках чиста акадэмічнага падыходу да справы: „Этнографічныя межы Беларусі“, „Беларуская мова і яе дыалекты“; „Кніга „Аль Кітаб“ і „гісторыя беларускіх мусульманаў“; „Правілы беларускага нацыянальнага школы“; „Крывічы ці беларусы?; крыйчы разгляд зроблены кнігі праф. Лапы „Западная Россия“; часопісі „Крывічы інш.“

У канцы мінулага году Таварыствам была ўручыста адсвяткавана чатырохсотгодзідзе закладзін беларускага друку на Беларусі. Цяпер падчас летніх фэрыяў праектуецца рад эккурсій па сярэдній Чэхіі ў мэтах досыледаў географічных і гістарычных і азнямлення з чэскім бытам.

Значную ініцыятыву і долю працы выказаў у Т-ве сябра др. Я. Станкевіч, за што агульны сход выказаў яму сваё шчырае „дзякую“.

Зьевды і выстаўка.

Як падае беларускае Прэс-Бюро ў Празе, месяцы чэрвень і ліпень г. г. былі асаблівымі ў Чэхаславакіі. 28-га чэрвень адбыліся два міжнародныя зьевды. Зьевд бібліятэкару ўсяго съвету і зьевд культурных каталіцкіх працоўнікоў. На абодвых зьевдах былі прадстаўлены і беларусы.

Выступлены на зьевдзе бібліятэкару П. Кречэускага з рэфэратам „Гісторыя беларускай кнігі“, дзе была высьвітлена гістарычная ролі Польшчы

і Расеі ў пішчэні і палені беларускай кнігі і культуры амаль не на працягу 300 гадоў, надта не спадабалася працтадынкам Польшчы. Водгукі гэтага нездавальнення можна бачыць у штодзённай польскай прэсе.

Таго-ж 28-га чэрвеня адбылося адчыненне міжнароднай кніжнай выстаўкі. Беларуская кніга была працтадылена толькі кнігамі, выйшлымі за межамі Б. С. С. Р., діаграмамі росквіту, заняпаду і адраджэння беларускай кнігі і газеты, графікай старажытных зацемак і мастацкай аздобы кніг з краівідамі.

Діаграмы быў выкананы студэнтамі політэхнікі — Лаўскім, Каберцам і Васільевым. Графіку маляваў мастак Журэнкоў, а краявіды з беларускім песьнімі — мастак Дзехцяроў.

Улаштаваў выстаўку Прэзыдым Беларускай Рады ў Празе ў асобах: Захаркі, Вершыніна і Лаўскага, пры дапамозе сяброў Рады — Русака, Ільшэвіча і Журэнкоў.

Вельмі драннае ўражэнне зрабіла на беларускую калёнію ў Празе адсутніць па выстаўцы кніг, выйшлых у Менску, тым баряджэй, што Менск кнігі выслалі, але мяйсцовая аўтаматычнікі загаду Менска ня выканалі і кніг па выстаўку не дали.

Павядзенне беларускіх „паступоўцаў“ становіца яшчэ больш сумным, калі прыніць пад увагу, што Украінскому Камітэту ў Празе былі высланы ўсе выданыні ня толькі з Кіева і Харкава, але нават і з Усурыйскага краю.

Аднак ня гледзячы на адсутніць кніг з Менску беларуская выстаўка, дзякуючы прысланым кнігам з Вільні і таму, што было на мейсцы, выглядала досыць прыгожа і выклікала вялікую зацікаўленасць паміж кнігаведамі і публікай. Выстаўка працоўжала ад 28.VI. да 10.VII. г. г. уключна.

Апрача многалікай, рожнанаціональнай публікі, звыш 200 асоб штодзённа, чэскіх міністэрства і іншых афіцыяльных асоб, беларускі аддзел кніжнай выстаўкі наведаў і Прэзыдент Чэхаславацкай Рэспублікі прафэсар Т. Масарык.

Студэнскі зьевд.

Ад 15 да 28 жніўня ў Празе адбудзеца міжнародны студэнскі зьевд. На гэтым зьевдзе будзе аканчальна зацверджаны ўваход беларускага студэнскага саюзу ў міжнародную ассоцыацыю студэнства.

Аб „Замежнай Беларусі“.

У звязку з міжнароднымі зьевдамі і ўсесакольскім зьевдам, друкарні не моглі выпаўніць у час закazu рэдакцыі «Замежнай Беларусі». Дзякуючы гэтаму зборнік «Замежная Беларусь» выйдзе безадкладна ў канцы ліпня.

3 Польшчы.

Устава аб перамене Канстытуцыі.

28.VII. на паседжаньні сенацкай канстытуцыйнай камісіі прыняты ў трэцім чытанні праект уставы аб перамене Канстытуцыі. Праект гэтых згодны з рэдакцыяй разгляданай пры другім чытанні.

У аўторак 3-га жніўня адбудзеца апошніе перад фэрыямі паседжаныне Сойму, які мае разглядаць папраўкі Сэнату аб перамене Канстытуцыі.

Толькі гэтага не хапала.

У той час, як нашых безработных урад ахвотна высылае на цяжкія работы ў Францыю, адміністрацыйныя ўлады м. Лодзі паважна паднялі пытаныне аб надзяленыні подзінскіх безработных... нашымі землямі. Нядайна адбылася там нарада пад маршалкоўствам ваяводы і ўчастцем прадстаўніка міністэрства зямляробства, якая прызнала, што трэба выкарыстаць «Усходнія Крэсы», дзе ёсьць вялікія маёнткі падпадаючыя пад закон аб парцеляцыі. Такім чынам заместа даўно чаканага падзелу гэтай зямлі між беларускім і украінскім сялянствам, улады хочуць насласць нам новую армію асаднікаў.

Большага зьдзеку над нашым беззямяльным і малазямельным сялянствам ня прыдумаеш.

3 заграніцы.

Камуністы свацаца.

Польскія газеты падаюць цэлья вялікія стацыі аб раскрыці ў Маскве проціўурадавага замаху з боку камуністы. Усю апазы-

цыю мае злучаць ненавісць да Сталіна. Мэтай замахоўцаў мела быць ня скіненне ўраду, а выдаленне сілай кіраўнікоў Палітбюро У Крэмлі пануе трывожны настрой.

ССРР. і Ліга Народаў.

У Ангельскіх палітычных колах пры гутарках аб разаружэнні, загаварылі аб патре-бе ўваходу ў склад Лігі Народаў і ССРР. Трэба спадзявацца, што Радавай Расеі не захоча звязывацца сябе Лігай Народаў.

Новы французскі ўрад.

Пасля правалу ўраду сацыялістаў Эріо, значайнай большасцій галасоў выбраны вядомы французскі палітык б. прэзыдент рэспублікі Пуанкарэ. Такім чынам урад Францыі набірае ізноў афарбоўку правіцоўскую.

Водгукі лістападавага працэсу.

У Латвію ўцёк адзін з удзельнікаў лістападавскага працэсу Кастьус Сыцепура. Латвійскі ўрад хоча выдаць яго Саветам назад. Ня можна дапусціць, каб Латвія пазбаўляла беларусаў права азилью ў сваіх межах.

З'езд нацыянальных меншасцяў.

27—28 жніўня ў Жэневе адбудзеца з'езд нацыянальных меншасцяў эўрапейскіх дзяржаў. Беларускія меншасці Польшчы, Літвы і Латвіі мусіць мець там абавязковая свайго дэлегата.

VIII усесакольскі зьевёт у Празе.

2-га чэрвеня пачаліся вялікія урачыстасці з зльёту. Для гэтага зльёту на аткрытым паветры быў выбудаваны па прыкладу стараўнай Грэцыі вялізарны часовы стадіон-тэатр разьмерам ббо тысяч квадр. мэтраў, які ўмяшчаў у сабе, апрача 30.000 сакалоў сцэны да 200.000 гледзячоў.

На зльёте, апрача загранічных прадстаўнікоў сакольства, зъехалася — 50.816 сакалоў (арганізацыя, апрача дзяцей і школьнікаў, мае 600.000 сяброў).

На зльёце былі афіцыяльныя прадстаўнікі і дэлегаты амаль на ўсіх дзяржаў, апрача нямецкага, італьянскага, баўгарскага і польскага.

Урачыстасць адбывалася ўсе дні і закончылася вялікай дэманстрацыяй 6-га ліпня на чэсьці Гуса. У дэманстрацыі, пры праходзе па Празе ўдзельнічала 50.000 сакалоў. Публікі налічала больш паўміліёну. Такога выяўленыня і шырыні народнай волі амаль ня бачыў съвет. У гэтай дэманстрацыі кожны мог бачыць вялізарную моц чехаславацкага народу і яго адданасць і любоў да сваёй нацыі і дзяржавы.

Стройная, арганізаваная, добра выхаваная маса людзей, з кветкамі і ліповымі галінкамі ў руках, выяўляла сабой у тысячу разоў больш сілы, як усякая, азброяная да зубоў вайсковая арганізацыя.

Гэта быў запраўдны троумф чехаславацкай нацыі, сіла якога палягае ў нацыянальны съядомасці і арганізацыі.

Чехаславацкое сакольства стаіць на працілівым шляху аўяднання славянства, трэба толькі каб у гэты саюз уліці ўсе славянскія нацыі.

Адчувалася адсутніць на зльёце польскага сакольства, якое рэлігійныя матывы паславіла вышэй нацыянальных і ўсеславянскіх. Гэта аблымка можа быць шкодна толькі палікам.

Беларуское сакольства, за недастаткам нацыянальных вопратак у агульным выступлении ўдзелу ня прымала, але ўсё ж такі афіцыяльна было прадстаўлена на зльёце.

Пажадана было, каб ідэя сакольства напіша водгук у нас на бацькаўшчыне і выхоўва моладзь фізычна і маральна ў духу Тыриша.

Вечы у Жодзішках 1 жніўня

ХРОНІКА.

— Справа б. рэд. „Крыніцы“ Д-ра Б. Туровка 27 ліпня Судзьдзя Пакою ў Вільні разглядаў справу б. рэдактара „Крыніцы“ абвінавачана га з арт. 263 арт. за стаццю „Vox Populi“.

Суд рэдактара апраўдаў.

— На работы ў Францыю. Ад Віленскага ваяводства выехаў у Свяціціны дэлегат у камісію да зборання работнікаў на выезд у Францыю.

Такая-ж самая камісія прымала работнікаў у Браславе.

Як мы чулі, нашым работнікам у Францыі жывецца ня лёгка, дзеяя чаго да выезду трэба аднясьціся вельмі асьцярожна.

— Залатыя манэты. На грошовым рынку маюць паявіца польскія залатыя манэты па 10 і 30 зл. Гэтым разам гроши фабрикуюцца ў Польшчы.

— Льготныя кары за спазненіне. Дзеля вялікага ліку неаплачаных падаткаў, зьявіўся загад, паводле якога ў выпадках, калі залеглыя беспасрэдныя падаткі і штэмплёвыя аплаты будуть выплачаны між 1—15 жніўня, кары за спазненіне плаціцца 2 працэнты і ад 16 да 31 жніўня г. г. — 3 працэнты.

Пасля гэтага тэрміну кары за спазненіне аплаты падаткаў будуть брацца на падставе агульных (даўнейшых) распаряджэнняў.

— На Віленшчыне 3600 вар'ятаў. Шырокі вядомы ў наўковым съвеце прафесар псыхіатры на Віленскім Універсітэце Др. Владычко падлічыў, што Віленшчына мае 3600 памяшаных па розуме людзей. З гэтага ліку толькі 24 працэнты хворых маюць шпітальную апеку, рэшта бадзянецца на гора здаровы. Агулам-жа ў цэлай Польшчы памяшаны аж 84.000 вар'ятаў. У адносінах апекі над гэтымі хворымі, Польшча можа раўняцца толькі з дзікімі краямі, бо нават у Радавай Рэсеi, як сцьвярджае др. Владычко, справа гэта выглядае лепш.

— Цэны ў Вільні з 27 ліпня.

Жытло: ад 24 зл. 50 гр. да 25 зл. за 100 кілёт., авес 35—38, броварны ячмень 38—40, па кашу 34—36, жытнія ветрубы 23—24, пшанічныя 21—22, ячменная 20—21.

Мука: пшанічная амэрыканская 95 гр. у гурце і 1 зл. 5 гр. дэталічна за 1 кілёт., краўбая 50 прац. 80—90, 60 прац. 42—45, ржаная 28—30, грачанская 55—61, ячменная 55—60.

Хлеб: пітляваны 50 прац. 45—50 за кілёт. 61 прац. 42—45, ржаны 28—30.

Каша: гарчысная 70—80 гр. за кілёт., праціраная 85—90, пэрловая 80—95, пансак 50—60, ячменная 60—70.

Мяса: валовае 1.50—1.80 за кілёт. цяляціна 1.20—1.50, бараніна 1.20—1.60, сывініна 2.40—2.50.

Клаустасць: сланіна 1-га сорту 3.80—4.00, 2-га сорту 3.20—3.50, сывініна шмальц 4.50—5.00, сала 4.00—4.50.

Малочныя прадукты: малако 25—30 гр. за літр, съмятана 1.80—2.00, тварог 60—1.00 за кіл., салёнае масла 4.50—5.00, яйсолнене 5.00—5.50.

Яйкі: 1.60—1.70 за 1 дзесятак.

Варіца: маладая бульба 10—15 гр. за кіл., цыбуля 1.80—2.00, маладая (пучок) 5—8 гр., агуркі 5—10 гр. за дзесятак, съвежая капуста 25—30 гр. за 1 кіл.

Няды: чэрэшні 1.20—1.30 за кіл., чарніцы 20—25, віспні 1.00—1.20, маліны 2.00—2.20.

Цукер: пясок 1.33—1.36 ў гурце за кіл., 1.30—1.40 у дэталі.

Курс на гроши. У Варшаве афіцыяльны курс на 30.VII. лічыўся 9 зл. 05 гр. за дэйлар. Рублі золатам—4.85, сярабром—3.25.

На чорнай гелдзе ў Вільні 16-га ліпня плацілі за дэйлар 9 зл. 10 гр.

ПІСЬМЫ З ВЕСКІ.

Як жыць?

Грыцавіцкая гм., Нясьвіскага павету.

Што бузе далей? Калі настане канец бяде, сълёзам?—вось пытаньні, якія ня выходзяць з гававы селяніна, не даюць яму супакою ні днём, ні начы. Жыць стала так цяжка, што, шмат хто, шукаючы выхаду з палажэння, находзіць яго ў самагубстве: той утапіўся, той павесіўся, той зарэаўся. Гэта зьявішчы даволі частыя ў нас пры граничах.

Часты можна чуць гутарку сялян пра ліхай памяці Мікалая П. Яно-то і праўда, што з боку эканамічнага селяніну жылося ляпей пры цары. Скарэй можна была зарабіць які грош на патрэбу, чым сягоніння. Скарэй і лягчэй наш брат селянін мог аплаціць падаткі, бо падаткі кожны год былі адзінакавыя, ды і тэрмін платы быў заўсёды адзін. Цэны на збожжа таксама былі больш-менш устаноўлены нармальна, а галоўнае быў цвёрды курс валюты. Ня было такіх скачкоў з рублём, як ця-

пер са злотым. Бывала за паўрубля гаспадар і пакупкі патэбнія зробіць і чарку вып'е і закусіць, дзецым па абаранку прывязе і яшчэ па заўтра застанецца. А цяпер? Такі частупак абыдзеца пайменш злога дзесяць. Як не ўспамінць мінчулае, калі аддаўшы падаткі селянін мог сядзець спакойна: ніхто яго ня чапаў. А цяперака дваццаць на месяц трывожаць. То за ваду, то за варту, то за сабаку, то за комін, за дошчаку, ад ваза, за душу і чорт яго ўсе ўспомніць за што чапляюцца. Даўней у нас быў адзін вураднік і 3 паліцыянты на тры воласці, а цяпер у аднае толькі Грыцавіцкай воласці 4 пастарункі і ў кожным па 5—6 паліцыянтаў. Даўней у воласці быў старшина, пісар і стораж і ўпраўляліся ляпіт чым сягоніння, калі сядзіць ў чалавек і тия жаліцца, што работы па горла. Школа ў кожнай вёсцы, а неграматных паўночнікі ўсюды. Вучаніца дзесяці ў польскіх школах ужо 5—6 гадоў, а придзеца напісаць, прачытаць пісьмо, палічыць штоколечы — ня ўмеюць, бо мала павучыш дзіця ў незразумелай мове.

Аднак гэта ўсё ня можыць быць доказам нашых сымпатыяў да Мікалая Крызвага. Мы добра памятаем яго „усмирэнія“ у 1905 г., але і з цяперашніх варункаў жыцьця не здаволены. Беднасць, забітасць больш чым была, і праклітае пытанье як жыць, што далей будзе — ня выходзіць з пашае галавы.

Варшаўскія падзеі далі на момант надзею, што Пілсудскі вызваліць нас з путаў ды беднасці і дасціць магчымасць уздыхнуць поўнымі грудзімі, але... па апошнім весткам ён пайшоў іншым шляхам і наша ўспыхнувшая надзея так-же скора і пагасла.

Мужычок.

Наши дарогі.

Ялоўка, Ваўкавыскага пав.

Наша гміна, ведама як і ўсе іншыя, плаціць праз меру шмат падаткаў. За плаціцца яна і падатак дарожны аж па 10 зл. з валокі. Ялоўская гм. не малая, бо калісі 2 гміны, дзеля чаго і гроши сабралася ня мала.

Можа цяпер хто скажа, што заплаціўшы таякі гроши маеце ўсе дарогі ў парадку. Нічога падобнага! Вясковыя дарожкі ў парадку, усюды мосцікі ёсць, дзе сяляне бяз гміны самі правілі. А за сабранныя гмінай гроши перароблен толькі стары мост у мястэчку каля касцёла, бо нашай шляхце было брыдка ехаць праз стары мост. Дзеля гэтага тут так хутка парупіліся мост наладзіць і зрабілі яго па фасону. Затоя-ж маста па гасцініцы каля вёскі Бахуры няма ад часуў вайны з бальшавікамі; аб ім ніхто ня рушіцца, бо ён патрэбны сялянам, а ня шляхце. А каб які далекі шляхун ці ўрадоўшчык ня знаючи места ня ѿляе ў ручку—віднеіцца, за пару гонаў ад маста, напіс: „Яада наоколо, мост зэспуты“. Прыйдзіцца аўгядзіцца вось гэта пяшчасце за 3 вярсты. І што-б, здаецца, каштавала гміне направіць мост, які знаходзіцца, на дабавак, у лесе і мае даўжыню ўсяго каля 6 сажн. Зрабілі-б мы яго даўно самі, але няшто-ж гміна бярэць дарожны падатак? Дзяераз.

Жарты ня жарты, а гроши гані.

М-ка Опса, Браслаўскага павету.

У нашым мястэчку Опсе жыве Гранцішак Кандратовіч, калека без нагі. Шмат ён у сваім жыцьці перанёс гора і трудоў. Каб неяк знайсці выхад у жыцьці трудным, бо нічага ня мае, яні зямлі, ані вялікіх грашоў, а пракарміць трэба 5 малых дзеткаў і жонку—так-сяк калупаючыся працаў што меў і збудаваў сабе ў 1919 годзе невялікую хату. Зайздросным людзям гэты дамок стаў калоць у очы і даўно з падху шукати спосабу, каб заняць чалавека з сям'ёй. Да гэтай справы, ведама, трэба добрага-добра доктара, каб знайтоў памоцнага лякарства. Дык ім стаўся пісар з вёскі Медзюкоў Пётра Петрашкі, працаўнік „Kasy Spółdzielczej“ у гэтым самым мястэчку. Атрымліваючы „вялікарную“ пэнсію, бо аж неякіх 60 ці 70 зл. у месяц, ён, як кажуць, пазычыў адразу Кандратовічу 1300 зл. Раптам аднога разу як громам прабудзілі яго ал думкі, калі прыйшоў каморнік з Петрапкам дамагаючыся гроши; калі-ж іх ня вылажыў—ашасалі дамок і запачаталі краму яго. Спахваціўся тутакі Кандратовіч, што і як, а яму каморнік паказвае ваксалі падпісаныя Кандратовічам і запратаставаныя без паведамлення яму аб гэтым. Справа пайшла ў суд аб падрабленніе подпісаў.

Маланка.

Цяжкі Войт.

Еды, Браслаўскага павету.

У нас ёсць выбраная „гмінная рада“. Сябры гэтае рады пераважна сяляне беларусы, толькі некія два сябры паны-шляхцюкі, як гэта ёсць усюды. Вось калі адываюцца якія паседжанні гмінай рады, то бываюць ўсе сябры, але яны прысутныя толькі для вока, бо заўсёды бяруць верх наны. Вось у нас гэта найлепши віданец. Трэба ведаць, што цяпер войтам у нашай гміне п. I. Рудоміно, вядомы эндэк, а да таго яшчэ вайсковы асаднік. Вось гэты „наш“ п. Войт і аказаўся найцяжкайшы ад асіх у цэлай гміне. Адноўчы было паседжанніе

гмінай рады, каб ухваліць дарожны падаткі, а таксама папраўку дарогі Еды—Янова, гэта той маёнтак, у якім п. Рудоміна атрымаў „дзяляк“ ад парцэляні асадніцкай. Усе сябры рады пастанавілі плаціць дарожнік ад зямлі, а не ад каня. Тады ўбачыўшы гэта наш п. войт, што прыдзеца паном шмат плаціць і доўга вазіць пясок, паднім руку адзін з цэлай рады і кажа: „Kto za ten wniosek, że by od koni wszystko było?“ Вядома, што сябры рады не паднімлі ні адзін руку за такую прапазыцыю. Такім чынам трэба снадзявацца, што плаціць і падзілі будуть ад зямлі? Але так ня было, бо калі прышоў час брацца за работу, то наш цяжкайши за 15 асоб войт прыслаў „прыказ“ выбарным, каб ехалі вазіць пясок не ад зямлі, але ад каня. Дык вось бачым, што ў нас войт цяжкай за 15 радных і ён адзін перагянуў. Сябра.

БРАТЫ БЕЛАРУСЫ!

Хто можа, ахвяруйце **кніжак**, хоць ў якіх мовах на нашу Бібліятэку Ім. Фр. Скаўныны ў Барадзенічах Браслаўскага пав.

Кніжкі можна пакідаць у **Кнігарні Станкевіча, Вострабрамская вул. 2.**

Сяляне Барадзеніцкія.

НАША ПОШТА.

Гр. Анд. Ткачыку. Газету будзем высылаць.

Гр. Пятру Ермаковічу. Вашай маці належыцца толькі сёмая частка нярухомай маемасці і адна чацвертая частка рухомай, якая асталася па съмерці яе мужа, рэшта належыцца да дзяцей.

Гр. Ж. Садоўскай. Калі пры выхадзе замуж Вам далі пасаг, то пічога Вам ня дасціць зрабіць. Калі пасагу не атрымалі — можыце сваёй часці даходзіць судом.

КООПЭРАТЫЎНА-ГАНДЛЁВЯ КУРСЫ.

Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры адкрывае коопэратыўна-гандлёвые курсы ў м. Вільні. Курсы маюць на мэце прыгатаваць працьчыніх кіраўнікоў кооператываў, або прыватных крам.

На курсах будуть выкладацца такія прадметы: 1) Аснова эканомікі, 2) Асповы коопэрациі, 3) Навука аб гандлі, 4) Бугалтэрый, 5) Беларуская гандлёвая карэспандэнцыя, 6) Польская